

aanleiding van de opmerkingen van Heren XVII over 30 balen katoen die in 1759 met de Jager naar Ambon zijn verzonden, wordt opgemerkt dat die in 1756 vandaar waren besteld en, omdat ze niet voorradig waren, toen uit Surat zijn aangevoerd. Men sluit zich geheel aan bij de overweging over een douceur voor de predikanten in de Grote Oost. Op 26 november 1761 was reeds besloten [fol. 18] het bestuur aan te bevelen dat de dominees binnen een jaar in verstaanbaar Maleis zouden preken. Wegens het lage salaris, en om hen aan te moedigen, is op 11 december 1761 besloten dit met f 500,- te verhogen. Uit de brief naar Banda van 13 december 1762 blijkt dat ds. Wolter Hendrik Tenkinck dit douceur niet meer zou ontvangen, als hij binnen een jaar niet in het Maleis kon preken. In de brief van 25 juli 1763 uit Ternate staat dat dit douceur niet was verstrekt, omdat geen van de twee predikanten in het Maleis kon preken. Om ieder misverstand te voorkomen is nogmaals naar de kantoren in de Grote Oost geschreven dat uitsluitend predikanten die in het Maleis preken, deze verhoging dienen te genieten, en zij die net zijn aangekomen, gedurende een jaar. Als de laatsten dat daarna nog niet kunnen, dan moet dit douceur ophouden. Fouten in kaarten van de Grote Oost, waarop de gouverneur van Banda, Jacob Pelters, heeft gewezen, ontsnapten aan de aandacht van de Hoge Regering, doordat dit bij besluit van 23 oktober 1761 aan maritieme deskundigen was overgelaten. Men besloot daarvan geen gebruik te maken, omdat dezen in hun rapport, dat op 19 november 1762 werd behandeld, schreven dat de kritiek ongegrond was. Wel is Ambon informatie gevraagd over de banken [fol. 19] in de bocht van Sawai bij Ceram. Die is in de brief van 22 augustus 1763 ontvangen en om geen nieuwsgierigheid te wekken, geheimgehouden. Daar komen geen schepen van de Compagnie, maar gouverneur Willem Fockens, die veilig in Ambon is aangekomen, berichtte in zijn brief van 31 mei 1764 op gezag van de posthouder te Sawai dat de Engelse kapitein John Watson daar in het begin van 1764 met de Revenge was verschenen. Omdat de sloepen en pantjalangs die naar de bocht van Sawai gaan, eerst op het hoofdkantoor te Ambon informatie moeten halen, is die nautische informatie met een gerust hart geheimgehouden. Uit de besluiten van 3 februari 1763 en 9 augustus 1764 blijkt dat aan alle kaarten, vooral die van de Grote Oost, grote aandacht wordt besteed. Zo besloot men op 9 augustus om een bank die door de gezagvoerders van de Huis te Manpad bij het eiland Kangéan werd waargenomen, op de kaarten te laten intekenen. Aan enige punten in de brief van Heren XVII die in eerdere brieven reeds zijn behandeld, wordt nu voorbijgegaan.

BANDA

[fol. 20] Als er klachten van gezagvoerders van schepen over sjoemelende pakhuismeesters waren die misleidende weegschalen gebruikten, zijn daar tegen, als ze terecht waren, onverwijld maatregelen genomen. Daarvan getuigen de besluiten van 9 en 14 augustus 1764, waarbij de gezagvoerders van de Borssele gedeeltelijk ontheven werden van belastingen, die dan aan de pakhuismeesters werden opgelegd. Door het besluit van 2 juni 1763, waarbij werd bepaald dat men na tienmaal wegen de gewichten van schaal moet wisselen, zullen de voor- en nadelen van een vervalste of beschadigde balans wederzijds gedeeld worden. De aanbeveling van Heren XVII om de perkeniers in deze behoeftige landstreek van rijst en slaven te voorzien, is jaarlijks een belangrijk punt in de vergaderingen. [fol. 21] Als er schepen kunnen gemist en bemand worden en de rijsttoogst het toelaat, zal daarmee een hernieuwde poging worden gedaan. De arme ingezetenen zijn door het verongelukken van de Batavier en recentelijk van de Zeelie, waarover men later meer zal vermelden, al twee jaar achtereen van rijst verstoken geweest. Op een vraag van Heren XVII wordt geantwoord dat er slechts een voorraad voor twee jaar aangelegd kan worden, omdat de rijst daarna door stoffigheid onbruikbaar wordt. Het bestuur te Timor is aangespoord slaven te verwerven, maar het schreef op 2 juni 1762 en 4 oktober 1763 dat deze voor de al eerder vastgestelde prijs en leeftijd, vooral als er rust heerst, moeilijk te krijgen zijn. Naar aanleiding van de brief naar Timor van 5 december 1763 is de prijs tot rsd 35,- het stuk verhoogd. [fol. 22] Het werd tevens in de brief van eind december 1763 vermeld. Dit heeft slechts 32 slaven